

Такозвана предикатска зависна реченица

(функционалне и формалне карактеристике)

1. У граматичким уџбеницима се може, у обради сложене реченице, поред осталих, наићи и на класификациони разред *предикатских* зависних реченица. При том је карактеристично да се овај тип реченице не појављује обавезно у класификацијама зависних реченица, заправо није њихов неизоставни дио, као што је, нпр., објекатска зависна реченица или обимна класа зависних реченица које врше адвербијалну функцију — него често о њој нема ни помена. Тако, у граматичкој литератури о српскохрватском језику само један уџбеник региструје овај класификациони разред у оквиру групе зависних реченица. То је *Грамматика хрватско-српског језика*¹, коју су сачинили аутори Брабец — Храсте — Живковић. Слична недоследност може се констатовати и у граматичкој литератури о другим словенским језицима².

¹ Загреб, 1961, § 271, стр. 205. Интересантно је да ни у најновијем и једином универзитетском уџбенику синтаксе српскохрватског језика (М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик II, Синтакса*, Београд, 1969) није посебна пажња поклоњена овом типу реченице.

² Тако, нпр., Zenon Klemensiewicz, обрађујући синтаксу пољског језика, у књизи *Składnia opisowa współczesnej polszczyzny kulturalnej*, Kraków, 1937, не издваја предикатску реченицу као посебан тип, а касније, у *Zarys składni polskiej* Warszawa, 1957, има (на стр. 84, § 33) тип *Wypowiedzenie dwukrotnie złożone z podrzędnym orzecznikowym*. — У два издања граматике АН СССР неједнака пажња се указује овом реченичном типу. У првом издању *Грамматика русского языка*, т. II, Синтаксис, часть вторая, Москва, 1960, на стр. 292—298 обрађују се Сложные предложения с придаточными сказуемыми, а у издању из 1970 (*Грамматика современного русского литературного языка*) — не обрађује се посебно овај тип сложене реченице. — Итд.

1.1 Издавање предикатске класе зависних реченица може се јавити и јавља се тамо гдје се примјењује *синтаксичкофункционални* критериј класификације, тј. гдје се зависне реченице посматрају и карактеришу као позициони еквиваленти чланова просте реченице. Ми овдје нећемо говорити о предностима и недостацима поменутог принципа класификације³ и могућним разликама у њеној примјени — него ћемо покушати да оцијенимо колико назив и дефиниција овог типа зависне реченице у једином нашем извору у коме се она спомиње одговара духу принципа који лежи у основи функционалне класификације зависних реченица.

1.2. Функционална класификација подразумијева функционалну подударност између члана — дијела просте реченице и саме зависне реченице. То практично значи да се одређени тип зависне реченице начелно може супституисати изофункционалним дијелом просте реченице, односно његовом синтагмом, ако тај постоји. Сходно томе, уз све потребне резерве у погледу могућности остваривања садржајне и комуникативне еквивалентности између зависне реченице и одговарајућег члана просте реченице — у функционалној класификацији се подразумијева следеће:

Субјекатска зависна реченица може директно да заступа позицију субјекта, тј. може да буде супституисана субјектом, нпр.:

Ко рано рани (= *раноранилац*), двије среће граби.

Ко не ради (= *нерадник*), не треба ни да једе.

Објекатска реченица може да заступа позицију објекта, нпр.:

Посматрам *како радите* (= *ваши рад* или *начин вашег рада*, већ према карактеру употребе везника = без акцента или са њим).

Дијеле *што су зарадили* (= *зараду*).

Бацају *што им је преостало* (= *остатке*).

Атрибутска реченица може директно да заступа позицију атрибута, нпр.:

Ученици *који постижу најбољи успјех* (= *најбољи, најуспјешнији*) — биће награђени.

Био је то примјерак цвијета *какав се ријетко може наћи* (= *риједак*).

Он је човјек *који се ничега не плаши* (= *неустрашив*).

Адвербијална реченица може директно да заступа адвербијалну одредбу одговарајућег семантичког типа, нпр.:

Доћи ћемо *гдје је одређено* (= *на одређено мјесто*).

Жели да живи *гдје се родио* (= *у родном мјесту*).

Радим да бих *нешто зарадио* (= *ради зараде*). — Итд.

³ Колико су разноврсни путеви на којима се све до данашњих дана тражи кључ за класификацију зависних реченица у словенским језицима — довољно могу да покажу радови: Jaroslav Bauer, *Klasifikace souvětí v českých a ruských mluvnicích* (*Sovětská jazykověda, Praha, 1955, стр. 8—19*); В. А. Белошапкова, *Принципы классификации сложноподчиненных предложений* (у књизи *Сложное предложение в современном русском языке* (некоторые вопросы теории), Москва, 1967, стр. 105—125); И. Н. Кручинина, *Некоторые тенденции развития современной теории сложного предложения*, Вопросы языкознания (1973), бр. 2, стр. 111—119.

1.3. Ако покушамо да овај исти принцип провјере синтакстичко-функционалне адекватности примијенимо на тзв. предикатску зависну реченицу, одмах ћемо се увјерити да малочас илустрована могућност супституције не постоји ни у једном смјеру, тј., нити »предикатска« реченица може бити замијењена неким простим, »једноелементним« предикатом — нити она долази као замјена за предикат, тј. она не покрива синтакстичку позицију *предиката* као првостепеног члана реченице са одговарајућом синтаксичком функцијом.

Ово ћемо показати на једином примјеру који је цитиран у једином уџбенику српскохрватског језика гдје се обрађује предикатска реченица. Овај примјер, истина, није ни општи ни најобичнији конструктивни тип ове врсте реченица, али је и на њему могуће показати битне карактеристике тзв. предикатске зависне реченице.

Сложена реченица о којој је ријеч, »Твој рад је такав да смо њиме задовољни«, — састоји се од двије просте: (1) *твој рад је такав* — и (2) *да смо њиме задовољни*. Прва, главна, има субјекатску синтагму *твој рад* и копулативно-адјективни предикат (Сор — адјектив) са показном замјеницом (*такав*) у позицији лексичког дијела »именског« предиката. Друга реченица је директни додатак »именском« дијелу предиката (*такав*) и открива, конкретизује, његов смисао, у ствари карактер особине чије присуство је само уопштено сигнализировано демонстративном замјеницом у главној реченици.

Наша зависна реченица је тако *синтаксички* подређена демонстративној придјевској замјеници у главној реченици, а на *комуникативноинформативном* плану заједно с њом изражава особину која се посредством копуле (*је*) предичира субјекту (*твој рад*). Ову чињеницу илуструје и могућна супституција оба елемента — зависне реченице и њеног корелатива у главној — изофункционалном елементарном синтакстичком јединицом: *Твој рад је задовољавајући*.

Међутим, ни именски дио *такав* ни њему директно подређена зависна реченица *да смо њиме задовољни* ни позициони еквивалент оба ова елемента *задовољавајући* — *не покривају и не могу покрити у потпуности синтаксичку позицију предиката*. Они су само у саставу предиката као његов дио који, *заједно* са глаголском ријечју — *копулом*, која је показатељ предикативности, тј. којом су репрезентована граматичка својства предикативности, — заступа синтаксичку позицију предиката. Управо због овога констатација загребачких коаутора да »Предикатске реченице говоре о субјекту и замјењују именски предикат (истакла К. М.)« (стр. 205) не одговара стварном стању ствари.

Предикат је елеменат који већ по свом функционалном задатку у реченици не може бити супституисан реченицом. Способност (директног, индиректног или имплицитног) обиљежавања временског односа према говорној ситуацији — *динамичка пројекција предичиране особине*, — и способност обиљежавања односа садржаја реченице према стварности — *примарна модалност*, — двије битне семантичке компоненте пре-

дикативности, карактеристичне су за глаголску категорију ријечи, и то њену личну форму.

То су основна реченичнофункционална својства глаголске ријечи (у личној форми) која не може преузети ниједна друга категорија ријечи нити сложенија синтаксичка творевина⁴ — па је глагол неопходни елемент предиката и кад се субјекту предиктира неко својство из неглаголске категоријалне сфере — *квалитет*, *припадање одређеној предметној класи*, неко *прилошко својство*. У оваквим случајевима глаголска је лексема у погледу индивидуалног значења празна (најопштије значење егзистенције или нека његова варијанта) — али она је и таква неопходна да ономе што се приписује да предикативни карактер. Упор. паралелне предикативне и непредикативне везе: *Марко је студент — студент Марко; кућа је наша — наша кућа; дијете је са села — дијете са села*⁵.

Нарочито *реченица* није у стању да самостално функционише као предикатска вриједност у односу на неки вањски субјекат. Наиме, предикативност је унутрашње својство реченице, њен конститутивни фактор, а не може бити њена вањска синтаксичка функција. У језику су јасно одређена граматичка средства за изражавање предикативног односа — и ако она нису експлиците дата, онда се предикативна веза остварује једино ако се она подразумевају⁶. Зато се тзв. предикатска реченица и не јавља и не може јавити у домену простог глаголског («једноелементног») предиката, који се изражава пунозначном глаголском лексемом.⁷ Тако је, у односу на тип зависне реченице о којој је овдје ријеч — термин «предикатска» *непрецизан*, јер се на њу не односи на исти начин и у истом смислу како се термини *адвербијална*, *објекатска*, *атрибутивна* и *субјекатска* односе на одговарајуће типове зависних реченица.

2. Сваки тип зависне реченице има и своје формалне особине, тј. границе својих конструктивних могућности, нарочито у погледу начина везивања са главном реченицом. Наш цитирани примјер показује само једну од могућности које постоје за зависну реченицу у функцији «именског» дијела предиката у српскохрватском језику. Иначе, потпуније

⁴ Ми овдје говоримо о комуникативно маркираним структурним типовима реченице, а не мислимо на разне врсте ријечи и облика непредикативног карактера који у одговарајућем контексту ситуације могу вршити комуникативну функцију

⁵ Промјена редослиједа у овим примјерима у српскохрватском језику нема пресудан значај за непредикативну функцију елемената *студент* и *наша* јер они и у постпозицији могу задржати исту општу, непредикативну, функцију коју имају у линеарном поретку у којему смо их дали.

⁶ Овдје се мисли на разне случајеве елипсе у предикату.

⁷ У граматичкој литератури о другим језицима то се понегдје истиче на прво мјесто, као најважнији податак у вези са функционалном вриједношћу «предикатске» реченице. Тако чини Vladimír Šmilauer у дјелу *Učebnice větného rozboru*, Praha, 1968, стр. 30, гдје каже: "*Všechny dosud probrané členy větné (s výjimkou slovesného přísudku — подвукла К. М.) mohou být vyjádřeny také větou vedlejší. Jsou tedy vedlejší věty podmětne ...; zřídka přísudkové (přísudek imenný)*". — Исто се истиче и у удбенику енглеског језика *Структурный синтаксис английского языка* (под редакцией профессора Л. Л. Иофик), Ленинград, 1972, стр. 123.

границе тих могућности, тј шири репертоар формалних остварења овог типа зависне реченице дају следећа формална обиљежја и њихове комбинације: *релативни тип* — *везнички тип* и *корелативни тип* — *некорелативни тип*. То практично значи да се зависна реченица у саставу »именског« предиката уводи или неком релативном ријечју — замјеницом или прилогом, или неким везником, да у оба случаја може у главној реченици да постоји корелативни елеменат или да не постоји. Тако се добијају четири конструктивна типа: *релативне*, *корелативно-релативне*, *везничке* и *корелативно-везничке* реченице. Ево примјера за свако од њих:

релативне:

(1) Био сам *што си*, бићеш *што сам*. — (2) Он није *што би могао бити*. — (3) Издајник је *ко покажи заклетву*. — (4) То је *што сам ти хтио казати*. — (5) Књига је *гдје сте је оставили*.

корелативно-релативне:

(6) Био сам *оно што си*, бићеш *оно што сам*. — (7) Он није *оно што би могао бити*. — (8) То је *оно што сам ти хтио казати*. — (9) Књига је *тамо гдје сте је оставили*. ~~А~~ Ја сам онај *кога тражите*. — (11) *Исход је такав* *какав је морао бити*.

везничке:

(12) Сусјежица је *кад са кишом пада снијег*. — (13) Љубав је *кад човјека цијениш више од свих и све му вјерујеш*⁸. — (14) Најпријатније вријеме за спавање је *кад киша пада*. — (15) Најрадоснији моменат за мене ће бити *кад напустим овај град*. — (16) Жеља ми је *да ти оздравиш* — (17) Он је *као да су га претукли*. — (18) Дјечак је *као што му је отац*. — (19) За вас је слобода *ако можете да чините све што хоћете*. — (20) Мени је било *ко да пјесме ове* *|| сваки стих поста пун пехар у роси, ||* *па трепти, сјаје и мени по коси просипа меке пахуљице нове* (А. Шантић, *Претпразничко вече*).

корелативно-везничке:

(21) Најрадоснији моменат за мене ће бити *онда кад напустим овај град*. — (22) Најпријатније вријеме за спавање је *онда кад пада киша*. — (23) Твој рад је *такав да смо њиме задовољни*. — (24) Рукопис је *такав да се не може читати*. (25) Возило је *такво да се не може употребљавати*.

Наша листа, иако кратка, допушта да се извуку неки закључци о синтаксичкоконструктивним особеностима ових реченица.

2.1. Прво је што пада у очи да у једном дијелу примјера зависна реченица директно репрезентује неглаголски дио сложеног »именског« предиката, тј. непосредно се и функционално и смисаоно укључује у главну реченицу као њен конститутивни елеменат (примјери 1—5 и 12—20), док је у осталим случајевима синтаксичка веза зависне и главне

⁸ Примјер преузет (преведен) из рада Г. П. Уханов, *Двусоставные конструкции с придаточным во второй части* (у зборнику Мысли о современном русском языке, Москва, 1969, стр. 108).

индиректна, тј. остварује се преко корелативног елемента — директног члана главне реченице. Зависна реченица овдје није синтаксички носилац функције «именског» дијела предиката него је подређена корелативном елементу, коме служи као смисаони конкретизатор.

/2.2 Друга појава која се у цитираним примјерима може запазити тиче се могућности и слободе избора између корелативног и некорелативног типа. Наиме, у домену везничких реченица та слобода није неограничена, нити се један исти везник у свим ситуацијама једнако понаша. Корелативни тип, нпр., не долази у обзир са везником *ако*: *За вас је слобода ако можете да чините што хоћете* (19). Са везником *када* у једним примјерима корелативна форма долази у обзир као врло природна: *Најпријатније вријеме за спавање је онда кад пада киша* (22) и *Најрадоснији моменат ће за мене бити онда кад напустим овај град* (21) — док би у другим она звучала вјештачки: *Сусњезица је кад са кишом пада снијег* (12) и *Љубав је кад човјека цијениш више од свих и све му вјерујеш* (13). Очито је да у примјерима (22) и (21) могућност корелативној форми отвара лексичко значење субјекта главне реченице, конкретно — његова *темпорална* компонента (*вријеме, моменат*), која условљава да се однос субјекта и предициране зависне реченице са везником *кад* остварује једино као идентификација по времену, што се не подразумева и за реченице са субјектима *сусњезица* и *љубав*. У случају везника да конструктивни тип, по свој прилици, зависи од подтипа «именског» предиката у чијем конституисању наступа зависна реченица, тј. од тога да ли је веза од копуле и реченице, односно копуле корелатива и реченице — функционални еквивалент копулативно-именичког (нпр. *жеља ми је да ти оздравим* = *жеља ми је твоје оздрављење*) или копулативно-адјективног предиката (нпр. *рукопис је такав да се не може читати* = *рукопис је нечитљив*). — Постоје «предикатске» реченице и без уводног елемента, нпр.: *нокти су му орати би мог'о*. Нарочито разговорни језик пружа могућност за обликовање оваквих реченица. И уопште су тзв. «предикатске» реченице *некорелативног* типа више својствене разговорном језику него писаном. — Поводом формалних особина зависне реченице у предикату, треба још напоменути да се подразумева да она може наступати и у сложеној форми (наши примјери (13), (19) и (20)).

3. Кад већ у *Lex* («именској») позицији предиката *Cop + Lex* долазе ријечи разних категорија, само по себи се, у вези с нашом темом, поставља питање да ли је могуће кад је у тој (*Lex*) позицији зависна реченица, увијек утврдити на мјесто које *категорије ријечи* она долази — именичке, придјевске или прилошке. Може се рећи да структурни састав главне и зависне реченице то у доброј мјери омогућавају, нарочито ако је корелативни тип у питању. Тако корелативни елемент сигнализује категоријалну сферу којој припада његов конкретизатор — реченица у предикату, јер он већ у оквиру матричне реченице одређује критериј по коме се врши идентификација субјекта матричне реченице са уклопљеном реченицом. При том замјенице *овај, тај, онај* и њихове друге

форме сигнализују предметну, именичку категоријалну позицију »именског« дијела предиката, у ствари, тзв. »номинатив изједначења«, нпр.: *он није оно што би могао бити; ја сам онај кога тражите*. Придјевске замјенице овакав, такав, онакав сигнализују да је »именски« дио у придјевској категоријалној сфери, нпр.: *исход је такав какав је морао бити; рукопис је такав да се не може читати*; а замјенички прилози тако, тамо, тада и сл. сигнализују адвербијалну категоријалну сферу, нпр.: *књига је тамо гдје сте је оставили; најрадоснији моменат за мене биће онда када напустим овај град*.

У реченицама које нису корелативне, елеменат којим се уводи зависна реченица — замјеница, замјенички прилог или везник — донекле опредјељују општу категоријалну сферу у којој функционише зависна реченица. Именичке замјенице и овдје подразумевају именичку категорију (нпр.: *био сам што си...; издајник је ко погази заклетву; то је што сам хтио рећи*), јер саме у својим реченицама заузимају именичку позицију — субјекта или објекта у нашим примјерима. Замјенички прилози сигнализују прилошку функцију реченице (нпр.: *књига је гдје сте је оставили; све је било како смо се договорили*).

Са везничким реченицама ствари стоје нешто друкчије. О категоријалној сфери којој се може приписати њихова функција у предикату — не сигнализује никакав посебни елеменат у матричној реченици нити везници сами то у довољној мјери чине. Наиме, између субјекта матричне реченице и уклопљене реченице постоји само општи знак једнакости — копула — а критериј по којему се остварује идентификација распознаје се из граматичко-семантичких својстава субјекта и саме реченице у предикату. Уколико је по форми у којој је та реченица дата њен функционални дијапазон ужи — утолико је могућност утврђивања њене функционалне еквивалентности са одређеном категоријом ријечи у »именском« предикату већа — и обротно.

Тако, од наших примјера, код реченица које се уводе са *као што* и *као да* форма је стриктно везана са функцијом — *поредбеном*, која се може манифестовати у двије категоријалне сфере — *адјективној* и *адвербијалној*, тј. реченица може обиљежавати особину *предмета* (адјективна функција) или особину радње, стања или збивања (адвербијална функција). У типу сложене реченице са копулом као главним предикативним фактором управне реченице — адвербијална функција не може се односити ни на радњу, ни на збивање, него једино на стање. Од цитираних примјера првом случају (адјективна функција) припада *он је био као да су га претукли*. На други случај (адвербијална функција) односи се примјер: *мени је било к'о да пјесме ове сваки стих поста пун бехар у роси, па трепти, сјаје и мени по коси просита меке пахуљице нове*. Од два могућна категоријална еквивалента поредбене реченице, ми овдје препознајемо *прилошки*, јер имперсонална форма матричне реченице искључује адјектив као комплемент копулативном глаголу.

Код везника којима се уводе реченице *разних* функционалних класа — услови идентификације су тежи и сложенији. То се у првом реду односи на везник *да*, који има најшири функционални дијапазон, наиме семантички је најаморфнији⁹. Зато у функционалној идентификацији реченице која се уводи овим везником, поред њених — врло значајну улогу играју и граматички, лексички и садржајни фактори реченице у коју је она инкорпорирана. Поред случајева када је ова реченица у позицији неког другостепеног члана реченице — ово, чак можда и више, важи и за случајеве када је она у позицији првостепеног члана реченице — у нашем случају *именског* дијела предиката. Значај тих комплексних фактора назире се и у примјерима с реченицом са везником *да* којима ми располажемо и гдје је ова реченица једном еквивалент *»номинативу изједначења«*, дакле, именичкој категорији (жеља ми је да ти оздравиш = жеља ми је *твоје оздрављење*) а други пут адјективу (успјех је *да се бољи не може замислити* = успјех је *најбољи*). Да се за овакве случајеве детаљније представе услови идентификације категоријалне позиције реченице у предикату — потребно је извршити посебна истраживања, нарочито свестране анализе обимнијег језичког материјала. Зато сада на овом мјесту није могуће исцрпније о томе говорити нити неке далекосежније закључке извлачити.

4. Ако конструкцију сложене реченице са зависном простом реченицом као смисаоним центром предиката осмотримо на плану *структурних карактеристика сложене реченице* — можемо констатовати да се она само донекле подудара са стандардним структурним карактеристикама сложене реченице. Особина је простих реченица у сложеној да оне, ако се не ради о елипси, по свом синтаксичком саставу одговарају неком од образаца простих реченица српскохрватског језика, тј. да посједују — експлиците дате или подразумеване — неопходне синтаксичке компоненте предикативног језгра (субјекат и предикат, или само предикат). Несамосталност ових реченица манифестује се тек на комуникативном плану. Међутим, структуре малог броја наших цитираних реченица, тзв. *»предикатских«*, показују два битна различита случаја структурне организације.

Први случај представља *корелативни* тип, када је граматичка *форма* главне реченице *довршена*, тј. када је Lex дио *»именског«* предиката изражен корелативним елементом — замјеницом (именичком или придјевском) или замјеничким прилогом (нпр.: *ја сам она ...*, *књига је тамо ...*; *то је онб ...*, *рукопис је такав ...*; *било је такб ...*), а његов смисао се експлицира зависном реченицом која припада предикату.

Други је случај кад граматичка форма главне реченице нема довршено предикативно језгро, тј. кад његов *предикатски дио*, не само сми-

⁹ Да наведемо само неколико разнофункционалних реченица са везником *да* — идентичног граматичког и лексичког састава: Сазнали су да смо се срели. — Радујем се да смо се срели. — Да смо се срели, казао бих ти то. — Пет је година да смо се срели. — Вијест да смо се срели изненадила их је.

саоно него ни формално није уобличен у оквиру главне реченице. То су некорелативне »предикатске« реченице — релативне и везничке, нпр.: *био сам...; он није...; лажов је...; издајник је...; то је...; књига је...; била је...; мени је било...; жеља ми је...; он је...; итд.* У овом случају главни и зависни дио сложене реченице заједно представљају специфичну структуру која не одговара ни простој ни сложеној реченици него се налази на граници између њих. Проста реченица то није јер су у њој елементи двију предикација, а сложена није јер једна од тих предикација није потпуно оформљена (нпр.: *био сам...; било је...*) него се обавезно у њу уграђује друга предикација као други елемент њене форме (нпр.: *...и то си; ...као да небо гори*).

5. На основу свих особина које су у овом раду само грубо предочене — јасно је да тзв. »предикатска« зависна реченица представља и у функционалном и у структурном погледу специфичан случај синтаксе реченице који захтијева пажњу већу него што му је досад поклоњена, нарочито у граматичкој обради српскохрватског језика. Само легитимичан поглед на ову појаву већ допушта извођење неколико категоричних закључака:

1) »Предикатска« зависна реченица никад не долази на мјесто простог (»једноелементног«) глаголског предиката, тј. предиката реализованог личном формом пунозначне глаголске лексеме.

2) »Предикатска« реченица никад није ни позициони еквивалент предиката као члана синтаксичког језгра реченице сазданог односом предикативности.

3) Она долази само у оквиру предикатске вриједности типа *Сор + Lex* (тзв. »именског« предиката), и то на мјесту њеног лексичког (*Lex*) дијела.

4) На тај начин се остварује синтаксичка структура различита од свих случајева сложене реченице са два непосредна (реченична) конституента — и независне и зависне. Специфичност ове структуре у пуној мјери се манифестује кад је у предикату реченица некорелативног типа — релативна или везничка. Тада, наиме, у развијеној структури са тзв. *предикатском* реченицом — основна (матрична) реченица, у коју се уклапа »предикатска«, нема остварену предикатску вриједност, али се та вриједност не остварује ни самом »предикатском« реченицом — него се функција предиката *цијена* између дјелимично оформљене основне реченице (њој обавезно припада капула, тј. *глаголски* дио »именског« предиката) — и потпуно граматички оформљене »предикатске«, у којој се именује садржај који се предичира *субјекту* основне реченице.

5) Услови утврђивања функционалне корелације између »предикатске« реченице и елементарних синтаксичких јединица одређених категорија које могу стајати у *Lex* позицији »именског« предиката (именице, придјева, прилога) — врло су сложени и у њима учествују бројни фактори — граматичког, лексичког и садржајног карактера. На основу овога рада остаје неизвјесно да ли се та функционална корелација у свим случајевима уопште може утврђивати.